

Jaunųjų dailininkų simpoziumas „MUOLĖNĖ RUOKUNDĀ“

LINS ŠEDVILAS

Užsispyrimas ir draugystė net sudėtingomis oro sąlygomis nesutrūkdė pasiekti gerų rezultatų

Žemaitija gausiai apdovanoja piliakalniais. Ypač jų daug Šilalės rajone. Įdomus ir savitas Bilionių piliakalnis, dar vadinamas ir Šventkalniu, Švedkalniu. L. Kšivickis XX a. pr. rašė, kad Bilionių piliakalnis yra be galo originalus ir neabejotinai priklauso įdomiausiems piliakalniams ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje. Taigi jo dvasia, archeologinių tyrimų metu rasta grublėtoji keramika, apylinkių savitumas ir įkvėpė Vilniaus dailės akademijos žmones 2007 m. liepos 6–16 dienomis organizuoti simpoziumą „Muolėnė ruokundā“, kurio metu dvylika menininkų iš Vilniaus dailės akademijos bei būrys svečių iš Ukrainos, Rusijos, Latvijos, Graikijos, Suomijos dešimtį dienų įsikūrę piliakalnio papėdėje esančioje valstybės saugomoje J. Rupšlaukio sodyboje, išsamiau susipažino su šiuo kraštu ir kūrė.

Simpoziumo tikslas buvo gilinti žinias keramikos meno srityje, pabandyti kurti lipdant rankomis bei pritaikant duobės degimo bū-

dą, kai keramikos lipdiniai degami po atviru dangumi iškastoje duobėje. Šiuo atveju degimas tęsiasi apie 6 valandas, o galiausiai liepsnojantis dirbinių laužas užgesinamas durpėmis ar pjuvenomis. Duobė su dirbiniais atkasama tik po paros, kai visiškai atvės-ta. Tokiu primityviausiu būdu keramika kurta dar IV tūkst. pr. Kr. Šitoks keramikos gamybos būdas simpoziumo metu buvo pasirinktas kaip galimybė jausti nenumaldomą laiko tįglį; šitaip mes per dešimt dienų siekėme įžvelgti senojo laikotarpio gyvenimo paslaptį, geriau suprasti gamtą ir žmogaus ryšį su ja, o gimusias idėjas įgyvendinti tik rankų, molio ir ugnies pagalba.

Simpoziumo metu gamta nelepino palankiomis oro sąlygomis, kurių taip reikėjo norint įgyvendinti sumanymus, tačiau užsispyri-

Nuotraukose (iš kairės): duobės paruošimas degimo procesui; degimo proceso pabaiga – darbų iškasimas. Dešinėje – simpoziumo dalyviai pačių įsirengtame laikiname kino teatre

mas, sukaupia patirtis leido sėkmingai pasiekti norimų rezultatų.

Simpoziumo metu buvo skaitomos ir paskaitos, daržinėje įrengtame kino teatre žiūrėjome filmus. Paskaitų ciklą pradėjo Gediminas Žilys, kuris klausytojus supažindino su seniausiu lietuvių liaudies styginiu instrumentu – kanklėmis. Anot G. Žilio, kanklės – magiškos paskirties instrumentas, kuriuo senovėje skambindavo tik vyrai, o pats instrumento skambesys laikytas ypatinga meditacijos forma. Simpoziume savo apsilankymu ir paskaitomis džiugino ir Vytautas Tumėnas, kuris skaitė paskaitą apie lietuvių liaudies juostų ornamento ypatybes. Draugiškus šaržus piešė dailininkas Kazimieras Kęstutis Šiaulytis. Penktąją renginio dieną apie muzikos instrumentų savybes bei gamybos būdus simpoziumo dalyviams pasakojo Evaldas Vyčinas, linksmino jo vadovaujamas ansamblis „VISI“. Į renginio vietą trumpam ar ilgesniam laikui užskudavo daug kitų šaunių žmonių, kurie puikiai įsiliejo į simpoziumo dalyvių gyvenimo ritmą ir džiugino savo buvimu.

Ypač mus sužavėjo išvyka į Šilalės rajoną, Varnių regioninį parką. Kelionės metu apžiūrėjome daug nuostabių vietų ir dar kartą įsitikinome nepaprastu Žemaitijos grožiu bei didybe.

Nuostabu tai, kad į simpoziumo šurmulį net gana atgrasiomis oro sąlygomis aktyviai įsitraukė vietos gyventojai: renginio metu jie turėjo galimybę patys pasiruošti darbui molį, lipdyti, stebėti degimo procesą ir galiausiai gauti pačių pasigamintus (sukurtus) dirbinius.

Linksmausias ir daugiausia dėmesio bei šurmulio visuose Bilionyse sulaukęs momentas buvo Mariaus Matulionio ir Mindaugo Jakučionio režisuoto eksperimentinio filmo apie Bilionis ir Bilionių kaimo gyventojus kūrimas ir jo demonstravimas (buvo rodomas paskutinė simpoziumo diena). Prieš jį Bilionių kaimo bendruomenė parodė spektaklį „Bobutės susipyko“. Taip įvyko kultūriniai mainai tarp Bilionių kaimo gyventojų ir jaunųjų menininkų.

Simpoziumas įvyko ir pavyko. Visa tai – nuostabių žmonių dėka. Nuoširdų ačiū tariame Varnių regioninio parko direktcijai, Bilionių kaimo seniūnui Z. Levickui, sodybos savininkui S. Navardauskui, Šilalės rajono savivaldybės administracijai, Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direktcijai, bendraminčių klubui „Sietuva“ ir visiems kitiems, kurie padėjo surengti šį simpoziumą.

Nuotraukos iš Varnių regioninio parko archyvo

Lauryno Noviko nuotraukoje – talkos dieną darbo atsirado kiekvienam atvykusiam

PENKTOJI DIDŽIOJI ŽEMAIČIŲ TALKA

LINAS ŠEDVILAS

Didžiosios žemaičių talkos beveik kasmet organizuojamos Varnių regioniniame parke. Į paskutinąją, penktąją, susirinko nemažas pulkas talkininkų, kuriems įdomi ir brangi Žemaitijos istorija – iš viso 213 dalyvių. Per keturias praėjusias talkas talkininkams Vembūtuose nuoširdžiai padirbėjus, atsivėrė spėjamo istorinio miesto pylimai, grioviai, keliai, akmenys; dabar atėjo eilė mokslininkams, istorikams ir archeologams, kurie, ištyrę piliakalnį, turėtų pasakyti, kas iš tikrųjų senovėje buvo ant šio piliakalnio ir aplink jį.

Per penktąją Didžiąją žemaičių talką visos pagrindinės talkininkų pajėgos buvo sutelktos prie Burbiškių (Paršpilio) piliakalnio, esančio Vembūtų piliakalnio kaimynystėje. Jis yra ne kartą minėtas Lietuvos kelių aprašymuose, parengtuose pagal kryžiuočių žvalgų pranešimus (1385–1395). Šis piliakalnis dunkso prie Paršežerio (Laukuvos sen., Šilalės r.). Kartu su talkininkais darbavosi ir Laukuvos seniūnas Stasys Skalauskis, Šilalės meras Valdemaras Jasevičius (pastarieji ant piliakalnio viršūnės prisiekė ištikimybe Žemaitijai ir papildė Žemaičių kultūros draugijos narių gretas). Iš viso talkos dieną Žemaičių kultūros draugijos narių pažymėjimai (simboliniai „Žemaičių pasai“) buvo įteikti penkiems naujiems draugijos nariams.

Tarp talkininkų buvo ir Telšių baikerių, ir kareivių iš Tauragės, istorikas Vacys Vaivada, daug kitų plačiai žinomų žmonių. Darniai besidarbuojant atbėgo ir pietų metas. Pietums, kaip jau yra tapę tradicija, visiems talkininkams – kareiviška košė ir žuvenė su rūgštynėmis. Po pietų, užbaigus tai, kas pradėta, visi, kas dar nebuvo apsilankę garsiojoje Sietuvos kūrgrandoje, pasuko link jos. Ekskursiją per pelkę, protėvių supiltu keliu, vedė Varnių regioninio parko direktorės pavaduotojas Kazys Praeras. Sugrįžusius talkininkus ant piliakalnio viršūnės į patalkį pakvietė Varnių ir Šilalės muzikantai. Netikėtai plūptelėjęs lietutis neišbaidė talkininkų. Smagiai iki pat vėlumos pašokę, pasilinksminę, jie sutarė kitamet ir vėl susirinkti į būrį – į tradicinę Didžiąją žemaičių talką.